

in pozlačevati. Na egipetskih spomenikih se vidijo risarije, katere prikazujejo, kako so steklo izdelovali.

Tudi starodavni Izraelci so steklo izdelovali, kakor nam to priča sv. pismo. Od Izraelcev so se naučili steklarstva Perzijanci. V podrtinah Ninivskih so našli jako olepotičeno stekleno posodje.

Tudi Grki so bili vešči steklarstvu, ali se niso vzdignili do umetniške dovršenosti, kakor v lončarstvu. V steklarstvu so bili mnogo naprednejši Rimci, ki so se vse veščine od Egipetcev naučili. Mnogi delavci in umetniki so prihajali z Aleksandrije, da upravljajo steklane, ki so jih na Italijanskem postavili. Steklarstvo se je jelo najpreje vzdigovati v južni Italiji. V samem Rimu so postavili prvo steklano ob Neronovem času, a so le slabo robo izdelovali v njej. Fine čaše so bile ondaj še zelo drage, tako da je Neron za dva lepa namizna stekla plačal čez 1500 gld. našega denarja. Ali 210. l. po Kr. pa je bilo v Rimu že toliko steklarjev, da so jih morali v eno predmestje zgnati. V tem času so Rimci z uporabo stekla zelo zapravljivo gospodarili; s steklom so vkladali tla po sobah in s steklenimi ploščami so lepšali stene po hišah. Da so imeli že Rimci steklena okna, to nam pričajo okna pompejanska. Za vlade Tiberijeve, tako trdi pripovedka, izumil je nek steklar način, kako bi se dalo steklo po volji previjati in kovati. Pripovedka dalje zatrjuje, da mu je dal cesar glavo odsekati, da bi nikdo ne izvedel skrivnosti njegove. Bal se je namreč, da vsled te iznajdbe ne pade cena zlatu in srebru. Rimci so izdelovali stekleno posodje velike umetniške vrednosti. Mnogo steklene posodje, ki so je našli po rimskih naselbinah, priča nam, da Rimci v steklarstvu niso mnogo zaostali za nami, pač pa vidimo tu proizvodov, kakoršnih dandanes ne znajo delati.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz deželni zborov.

Deželni zbor kranjski.

VI. seja deželnega zbora kranjskega.

Minuli petek bila je 6. javna seja deželnega zbora kranjskega, katera je nenadoma postala živahna.

V prvi vrsti predlagal je dr. Poklukar, da naj deželni zbor čestita njegovi svetosti papežu Leonu XIII. povodom 50letnice njegovega mašništva. Predlog podpisali so vsi člani deželnega zbora brez izjeme, brez ugovora pritrdilo se je nujnosti, potem pa ga je predlagatelj na kratko utemeljil sklicaje se na mogočno gibanje, katero je zbudila ta svečanost v naši deželi, v vsi državi, po vsi Evropi pa tudi med katoliki in celo nekaterimi vseh delov zemlje. Kratek čas vladanja svetega očeta zadostoval je svetu pokazati veliko modrost, miroljubnost in ljubezen, katero Leon III. enako obsega, vse narode, pokazati širokemu svetu. — Povsod, kjer so se pokazale nasprotja znal je modro posredovati

na korist miru in tako pokazal se je vedno pravega angelja miru.

Kranjska dežela pa ima izrekoma največji povod, pridružiti se čestitkam družih narodov, ker šteje zgolj verno in papežu zvesto udano katoliško prebivalstvo, katero po pravici občuduje v svojem najvišjem cerkvenem pastirju v resnici „luč z neba“.

Za dr. Poklukarjem priporočal je predlog še baron Apfaltrern s posebnim odobravanjem pastirskega lista škofov goriške nadškofije. Potem bil je predlog enoglasno sprejet ter deželni glavar naprošen, čestitko svetemu očetu primernim potom sporočiti.

Po tej izredni točki utemeljeval je poslanec Šuklje svoj samostalni predlog o napravi lastne deželne zavarovalnice zoper ogenj s splošno silo v zavarovanje poslopij. — Govornik, ki je v obče navajal jako zanimive stvari v podporo predloga, omenjal je, da deželani naši plačujejo na leto in dan približno 2½ milijona goldinarjev več premij, kakor se pa povrne za škode požarov, ves ta denar odhaja z dežele. — Formalno predlagal je govornik, da naj se predlog njegov, ki nalaga deželnemu odboru, pretresavati in pripravljati to vprašanje — sedaj izroči upravnemu odboru v poročanje.

Temu ugovarjal je baron Apfaltrern, memogredé omenjeno: podpredsednik upravnega odbora graškega vzajemnega zavarovalnega društva, ter priporoča, predlog izročiti naravnost deželnemu odboru. — Ko je poslanec Šuklje sam temu pritrdil, sprejel se je predlog barona Apfaltrerna.

Nadalje utemeljeval je poslanec dr. Mošé svoj predlog, naj še ostale dela zemljiške odveze prevzamejo c. kr. okrajne sodnije in okrajna glavarstva na podlagi posebne deželne postave, kakoršna se je za Česko že potrdila. To priliko porabil je govornik, oestro šibati one dopisne v nemške časnike, ki ne znajo družega, kot iz strankarske strasti grditi in sumičiti našo deželo in naš narod — v veliko škodo dežele. — Te jako umestne besede našle so odmev še v kasnejši obravnavi proračuna za vinarstvo šolo na Grmu, o katerem je obširno poročal v imenu finančnega odseka dr. Poklukar, potem, ko se je sprejelo poročilo istega poročevalca za nakup 34 oralov gozda za deželno šolo na Grmu.

Poslanec Deschmann čutil se je poklicanega, braniti dopisovalce unanjih nemških listov.

Pri obravnavi proračuna za Grmsko vinarstvo šolo nastala je takoj pri prvi točki živahna razprava, katere premembo je nasvetoval poročevalec dr. Poklukar v imenu finančnega odseka.

V posebni prilogi (št. 26) priporočal je namreč deželni odbor, da naj se namesti poleg vodja in adjunkta še tretji učitelj z letno plačo 500 gold. Poročevalec dokazoval je na drobno v prvi vrsti, da je po programu, dogovorjenem s poljedelskim ministerstvom, tretja učna moč neobhodno potrebna, ker bi se sicer programu nikakor ne moglo zadostiti. Razun predmetov, katere ima učiti tretji učitelj, pripada mu dolžnost, učence nadzorovati neprestano, in vrh tega pripomagati ima vodjo v

pisarni. V to ne zadostuje sposobnosti, ki se zahtevajo pri vsakem ljudskem učitelju, v to treba izredno spretnosti, in ako se mu ne more ponuditi stalnega nameščenja, ni treba veliko proroškega duha v to uže sedaj povedati, da se z letno plačo 500 gold. in stanovanjem ne bode lahko dobilo v ta namen spretnega učitelja. Upravni odsek toraj predlaga, naj se letna plača povikša od 500 gold. na 600 gold. poleg prostega stanovanja, toda učitelj ima se namestiti samo s pogodbo proti odpovedi.

Temu nasvetu nasproti oglasi se poslanec Deschmann z vprašanjem, kako je smatrati to službo, ali bo stalna ali ne. Poročevalec odgovori mu odločno, da ta učitelj nikakor ni nameščen stalno, tako malo, kakor adjunkt, ki je nameščen tudi s pogodbo proti odpovedi. Vendar pa bi bilo napačno, soditi, da je služba tretjega učitelja, v kolikor se to danes dá presoditi, namenjena samo za eno leto ali za malo let, temveč za toliko časa, dokler se bode kazala potreba sedanjega učnega programa in tretje učne moči.

Na to oglasi se iz novega poslanec Deschmann in prične kritikovanje pedagoške sposobnosti šolskega vodje Dolenca s tako brezobzirnimi izrazi, da je zbornica kar strmela. Vrh tega naglašal je, pa samo memogredé, da bi se lahko opravilo brez tretjega učitelja in navajal trditve, iz katerih bi se morala sklepati nepotreba te šole sploh.

Po teh strastnih napadih Deschmannovih odgovarjali so mu poslanci dr. Vošnjak, Šuklje in dr. Poklukar, ki so naglašali, kolike spretnosti je pokazal vodja Dolenc uže na slapski in zopet sedaj na grmski šoli, izrekoma naglašal je pedagoško spretnost njegovo, poslanec Šuklje, vrh tega pa očital poslancu Deschmannu, da s takim očitanjem dela največjo pedagoško napako, ker brez povoda dela v veliko škodo deželnega kmetijskega zavoda in njegovega zasluženega vodje.

Poročevalec dr. Poklukar trdil je po pravici, da je g. Deschmanna razburil govor poslanca dr. Moscheta o dopisovalcih nemških listov in da je tako iz njega govorila samo slepa strast, ki zmiraj krivo sodi. — Potem sprejel se je predlog odsekov.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Deželni zbor kranjski zboroval je včeraj in zboruje jutri zopet. Predmeti včerajšnje seje niso bili posebnega splošnega pomena. V prvi vrsti troje poročil upravnega odseka: rešitev prošnje konjačev za povikšanje njihovih taks, dalje prošnja županstevo Dol, Čepelje in Podgora v črnomaljskem okraju za zgradbo nekaterih cest in napravo broda, in pa prošnja županstva kamniškega mesta za nameščenje ces. živinozdravnika. Pri tej točki, o kateri je poročal dr. Poklukar, oglašil se je tudi baron Apfaltrern ter je gorko priporočal nasvet upravnega odseka: „da naj se vlada naprosi, kar prej namestiti ces. živinozdravnika za kamniški okraj v Kamniku.“

Ta predlog sprejel se je soglasno potem, ko je tudi gospod deželni predsednik obljubil, pri ministerstvu ga gorko podpirati. Dalje poročal je poslanec dr. Sterbenc o štirih š. (1., 2., 6. in 7. letnega poročila, konečno pa kanonik Klun o prošnji avstr. vinarskega društva.

— **Kranjska gimnazija.** V včerajšnji seji izročil je poslanec za kranjsko mesto gosp. Detela prošnjo gorenjskih občin: Kranj, Predoslje, Hrastje, Sv. Jošt, Sv. Jur, Naklo, Voglje, Smelednik, Stražiše, Cerklje, Predvor, Radolica, Predtrg, Bled, Lesce, Begunje, Mošnje, Lancovo, Kropa, Kamnagorica, Mavčice, Železnike, Selce, Stara Loka, Poljane, Trata, Škofjaleka, Kovor, Križe, Kranjska gora, Dovje, Jesenice, Koroška Bela, Ovšišje, Brezovica in Gorje za daljni obstanek gimnazije v Kranji.

Konečna prošnja, katera je posebno dobro, pa ne preobširno utemeljena in za katero stoji, kakor pričajo podpisi, vsa Gorenjska, se glasi: „Visoki deželni zbor naj z ozirom na navedene razloge in požrtvovalnost kranjskega mesta izvoli pripoznati važnost in potrebo gimnazije v Kranji, in naj z vsemi sredstvi na to deluje in posebna naročila da slavnemu deželnemu odboru, da se Gorenjcem prepotrebna gimnazija v Kranji ohrani in v jeseni 1888. l. zopet dopolni oziroma razširi.“ — Deželni zbor imel bode toraj priliko pečati se z učnim zavodom, čegar po vsem nepričakovan razpust je silovito razburil duhove vse dežele.

— **Občine: Zagor, Kotredež in Aržiše,** katerim preti velika škoda vsled tega, ker se ima koncem meseca marca 1888. ustaviti delo v premogokopu Zagorskem, obrnile so se s prošnjo, katero je včeraj izročil poslanec Svetec do deželnega zbora za pomoč. — Ako se delo v Zagorji res ustavi, zgubi svoj kruh in zaslužek 500 delavcev, med katerimi je 300 oženjenih.

— **Narodna tiskarna v Ljubljani** imela je minulo nedeljo svoj izredni občni zbor, v katerem se je brez ovinkov pripoznala goropadna napaka, katero je storilo vredništvo „Slov. N.“ s sprejemanjem Krutogorovih dopisov z Ruske. Da se v prihodnje vredništvo lista drži nakazanega mu programa izbrala se je šestorica nadzornikov ter se je glavno vredništvo izročilo dr. Vošnjaku. — V zadoščenje žaljenja sv. Očeta javlja se sledeči soglasni sklep delničarjev zbranih v občnem zboru: „Skupščina delničarjev „Narodne tiskarne“ obžaluje, da se je v društvenem organu „Slov. N.“ po nepaznosti urinil izraz, kateri je moral žaliti osobo sv. Očeta, ter naglašja, da je to žalenje v popolnem nasprotju s programom našega lista“.

— **Umrl je** sinoči ljubljanski meščan in glažar Jos. Bernard nagloma. Prav tako naglo umrl je v Trstu bivši državni poslanec vitez Vuzetič, eden najspretnjših in v osebnem občenju najprijetnejših zastopnikov tržaškega mesta v državnem zboru.